UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

15 päivänä joulukuuta 2011 *

Asiassa C-409/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesfinanzhof (Saksa) on esittänyt 29.6.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 16.8.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Hauptzollamt Hamburg-Hafen

vastaan

Afasia Knits Deutschland GmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit M. Safjan, M. Ilešič (esittelevä tuomari), E. Levits ja M. Berger,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.7.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Afasia Knits Deutschland GmbH, edustajinaan Rechtsanwalt H. von Zanthier ja Rechtsanwältin M. Stawska-Höbel,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato G. Albenzio,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Bordes ja B.-R. Killmann,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.9.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen Cotonoussa 23.6.2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen (EYVL 2000, L 317, s. 3), joka hyväksyttiin yhteisön puolesta 19.12.2002 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2003/159/EY (EUVL 2003, L 65, s. 27; jäljempänä Cotonoun sopimus), liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan ja yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 16.11.2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2700/2000 (EYVL L 311, s. 17; jäljempänä tullikoodeksi), 220 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Hauptzollamt Hamburg-Hafen (Hampurin sataman päätullitoimisto, jäljempänä Hauptzollamt) ja Afasia Knits Deutschland GmbH (jäljempänä Afasia) ja joka koskee kyseisen yhtiön sen vuoksi, että Euroopan unioniin on tuotu tekstiilejä, jälkikäteen maksamia tuontitulleja.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Cotonoun sopimus

3 Cotonoun sopimus tuli voimaan 1.4.2003. Kyseistä sopimusta on kuitenkin sovellettu 2.8.2000 ja AKT–EY-kumppanuussopimuksen voimaantulon välisenä aikana voimassa olevista siirtymäkauden toimenpiteistä 27.7.2000 tehdyn AKT–EY-ministerineuvoston päätöksen N:o 1/2000 (EYVL L 195, s. 46), sellaisena kuin sen voimassaoloa on jatkettu 31.5.2002 tehdyllä AKT–EY-ministerineuvoston päätöksellä N:o 1/2002 (EYVL L 150, s. 55), nojalla ennenaikaisesti 2.8.2000 alkaen.

4 Muutossopimus allekirjoitettiin Luxemburgissa 25.6.2005, ja se tuli voimaan 1.7.2008. Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välillä Cotonoussa 23.6.2000 allekirjoitetun ja ensimmäisen kerran Luxemburgissa 25.6.2005 muutetun kumppanuussopimuksen muuttamisesta toisen kerran tehtävän sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta annettu neuvoston päätös 2010/648/EU (EUVL L 287, s. 1) annettiin 14.6.2010. Kun otetaan huomioon pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aika, pääasiaan sovelletaan kuitenkin Cotonoun sopimuksen alkuperäisessä versiossa vahvistettuja sääntöjä.

5 Cotonoun sopimuksen 100 artiklan mukaan ”tähän sopimukseen liitetyt pöytäkirjat ja liitteet ovat sopimuksen erottamaton osa – –”.

6 Cotonoun sopimuksen liitteessä V, jonka otsikko on ”37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valmisteluvaiheen aikana sovellettava kauppajärjestelmä”, olevassa 1 artiklassa määrättiin, että ”AKT-valtioiden alkuperätuotteita yhteisöön tuotaessa ei sovelleta tulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia maksuja”.

7 Kyseisessä liitteessä V olevan pöytäkirjan 1, joka koskee käsitteen ”alkuperätuotteet” (jäljempänä myös peräisin olevat tuotteet) määrittelyä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä, 2 artiklan 1 kohdassa määrättiin seuraavaa:

”Liitteessä V esitettyjä –– määräyksiä sovellettaessa seuraavia tuotteita pidetään AKT-valtioiden alkuperätuotteina:

a) tämän pöytäkirjan 3 artiklan mukaiset AKT-valtioissa kokonaan tuotetut tuotteet;

b) AKT-valtioissa tuotetut tuotteet, joiden valmistuksessa on käytetty muita kuin siellä kokonaan tuotettuja aineksia, jos näille aineksille on suoritettu AKT-valtioissa tämän pöytäkirjan 4 artiklan mukainen riittävä valmistus tai käsittely.”

8 Pöytäkirjassa 1 olevaan IV osastoon, jonka otsikko on ”Alkuperäselvitys”, sisältyi muun muassa kyseisen pöytäkirjan 14 artikla, jonka 1 kohdassa määrättiin seuraavaa:

”AKT-valtioiden alkuperätuotteet saavat yhteisöön tuotaessa liitteen V mukaiset etuudet, jos niistä esitetään joko

a) –– EUR.1-tavaratodistus [jäljempänä EUR.1-todistus] ––

––”

9 Kyseisen pöytäkirjan 15 artiklan 1 kohdassa täsmennettiin, että viejävaltion tulliviranomaiset antavat EUR.1-todistuksen. Kyseisen artiklan 3 kohdan mukaan ”[EUR.1-todistusta] hakevan viejän on oltava valmis milloin tahansa sen vievän AKT-valtion tulliviranomaisten pyynnöstä, jossa – – todistus annetaan, esittämään kaikki tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan tuotteiden alkuperäasema – –”.

10 Saman pöytäkirjan 28 artiklan 1 kohdan mukaan kyseisen viejän on säilytettävä kyseisen 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat vähintään kolme vuotta.

11 Pöytäkirjassa 1 olevaan V osastoon, jonka otsikko on ”Hallinnollisen yhteistyön menetelmät”, sisältyivät muun muassa kyseisen pöytäkirjan 31 ja 32 artikla, joiden otsikot ovat ”Keskinäinen avunanto” ja ”Alkuperäselvityksen tarkastaminen”.

12 Kyseisen 31 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrättiin seuraavaa:

”1. AKT-valtiot toimittavat komissiolle käyttämiensä leimasinten leimanäytteet sekä niiden tulliviranomaisten osoitteet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan [EUR.1-todistuksia] ja suorittamaan [EUR.1-todistusten] ja kauppalaskuilmoitusten jälkitarkastuksia.

[EUR.1-todistukset] ja kauppalaskuilmoitukset hyväksytään etuuskohtelun soveltamista varten siitä päivästä, jona komissio saa kyseiset tiedot.

Komissio välittää nämä tiedot jäsenvaltioiden tulliviranomaisille.

2. Sen varmistamiseksi, että tätä pöytäkirjaa sovelletaan oikein, yhteisö – – ja AKT-valtiot avustavat toisiaan toimivaltaisten tullihallintojen välityksellä tarkastaessaan [EUR.1-todistusten], kauppalaskuilmoitusten ja hankkijan ilmoitusten aitoutta sekä näissä asiakirjoissa annettujen tietojen oikeellisuutta."

13 Pöytäkirjassa 1 olevassa 32 artiklassa määrättiin seuraavaa:

"1. Alkuperäselvityksen jälkitarkastus suoritetaan pistokokein tai aina kun tuojamaan tulliviranomaisilla on aihetta epäillä tällaisten asiakirjojen aitoutta, tuotteiden alkuperäasemaa tai muiden tässä pöytäkirjassa määrättyjen vaatimusten täyttymistä.

2. Edellä 1 kohdan määräyksiä sovellettaessa tuojamaan tulliviranomaiset palauttavat viejämaan tulliviranomaisille [EUR.1-todistuksen] ja kauppalaskun, jos se on esitetty, kauppalaskuilmoituksen tai näiden asiakirjojen jäljennökset ja esittävät tarvittaessa perusteet tiedustelun tekemiseen. Jälkitarkastuspyynnön tueksi toimitetaan kaikki asiakirjat ja saadut tiedot, joiden perusteella alkuperäselvityksessä olevia tietoja voidaan epäillä virheellisiksi.

3. Tarkastuksen suorittavat viejämaan tulliviranomaiset. Tätä varten niillä on oikeus vaatia todistusaineistoa ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia.

– –

5. Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tarkastusta pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selvästi ilmi, ovatko asiakirjat aitoja ja voidaanko kyseisiä tuotteita pitää AKT-valtioiden – – alkuperätuotteina ja täyttävätkö ne tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

– –

7. Jos tarkastusmenettely tai muut käytettävissä olevat tiedot näyttävät osoittavan, että tämän pöytäkirjan määräyksiä rikotaan, AKT-valtio suorittaa omasta aloitteestaan tai yhteisön pyynnöstä tarvittavat tutkimukset tai toteuttaa toimenpiteet tällaisten tutkimusten suorittamiseksi asianmukaista kiireellisyyttä noudattaen, jotta tällaiset rikkomukset voidaan todeta ja estää; tätä tarkoitusta varten asianomainen AKT-valtio voi pyytää yhteisöä osallistumaan näihin tutkimuksiin."

Tullikoodeksi

14 Tullikoodeksi kumottiin yhteisön tullikoodeksista 23.4.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 450/2008 (uudistettu tullikoodeksi) (EUVL L 145, s. 1), jonka tiettyjä säännöksiä on sovellettu 24.6.2008 alkaen. Kun otetaan huomioon pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aika, pääasiaan sovelletaan kuitenkin tullikoodeksissa vahvistettuja sääntöjä.

15 Tullikoodeksin, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 220 artiklan 1 kohdassa säädettiin, että "jos tullivelasta johtuvaa tullien määrää ei ole kirjattu tileihin – – tai jos se on kirjattu tileihin lain mukaan kannettavaa määrää pienempänä, kannettava

tai kannettavaksi jäävä tullien määrä on kirjattava tileihin kahden päivän kuluessa siitä päivästä, jona tulliviranomaiset ovat todenneet tilanteen ja voivat laskea lain mukaan kannettavan tullien määrän sekä osoittaa velallisen (jälkikäteen tapahtuva tileihin kirjaaminen) – –”.

16 Kyseisen 220 artiklan 2 kohdassa säädettiin kuitenkin poikkeuksista, jotka koskivat jälkikäteen tapahtuvaa tileihin kirjaamista. Sen sanamuoto oli seuraava:

” – – tileihin kirjaaminen ei tapahdu jälkikäteen, jos

– –

b) lain mukaan kannettavien tullien määrät ovat jääneet kirjaamatta tileihin tulliviranomaisen erehdyksen vuoksi, jota osaltaan vilpittömässä mielessä toiminut ja kaikkia voimassa olevia tulli-ilmoitusta koskevia säännöksiä noudattanut velan maksamisesta vastuussa oleva henkilö ei ole voinut kohtuudella havaita.

Jos tavaroiden tullietuuskohteluun oikeuttavan aseman määrityksessä noudatetaan hallinnollisen yhteistyön järjestelmää, johon kolmannen maan viranomaiset osallistuvat, näiden viranomaisten toimesta tapahtuvaa virheelliseksi osoittautuvan todistuksen antamista pidetään erehdyksenä, jota ei ole edellisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla voitu kohtuudella havaita.

Virheellisen todistuksen antamista ei kuitenkaan pidetä erehdyksenä, jos todistus perustuu viejän antamaan virheelliseen selvitykseen tosiasioista, paitsi erityisesti silloin, kun on ilmeistä, että todistuksen antaneet viranomaiset tiesivät tai niiden olisi pitänyt tietää, että tavarat eivät olleet oikeutettuja etuuskohteluun.

Velan maksamisesta vastuussa olevan henkilön vilpittömään mieleen voidaan vedota, jos hän pystyy osoittamaan toimineensa kyseisten kaupallisten toimien aikana asianmukaista huolellisuutta noudattaen varmistaakseen, että kaikki etuuskohtelun edellytykset ovat täyttyneet.

_ _”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Afasia kuuluu yritysryhmään, joka myy tekstiilejä. Kyseisen yritysryhmän kotipaikka on Hongkong (Kiina), ja se on perustanut yrityksiä muun muassa Jamaikalle.

18 Vuonna 2002 Afasia haki useiden ARH Enterprises Ltd -nimisestä yhtiöstä (jäljempänä ARH), joka on yksi kyseiseen yritysryhmään kuuluvista jamaikalaisista yrityksistä, peräisin olevien tekstiilierien luovuttamista vapaaseen liikkeeseen unionissa.

19 Afasialle myönnettiin lupa luovuttaa kyseiset tekstiilierät vapaaseen liikkeeseen ilmoituksen, jonka mukaan kyseiset tavarat olivat peräisin Jamaikalta, ja Jamaikan tulliviranomaisten antamien EUR.1-todistusten, joissa kyseinen alkuperä todistettiin, esittämisen perusteella.

20 Vuosina 2002–2004 annetut EUR.1-todistukset tarkastettiin komission, ja tarkemmin sanottuna Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF), Jamaikan ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön pyynnöstä sääntöjenvastaisuuksia koskevien epäilyjen vuoksi Jamaikalle maaliskuussa 2005 tekemän tarkastuskäynnin yhteydessä. Kyseisen tarkastuskäynnin tulokset kirjattiin 23.3.2005 päivättyyn pöytäkirjaan, joka laadittiin paperille, jonka ylätunnisteeseen oli painettu komission tunnistetiedot. Kyseisen pöytäkirjan allekirjoittivat tarkastuskäynnille osallistuneet henkilöt ja Jamaikan puolesta ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäällikkö.

21 Kyseisessä pöytäkirjassa todetaan, että

– jamaikalaiset viejät, joihin ARH kuuluu, olivat rikkoneet Cotonoun sopimuksen määräyksiä, koska suurin osa tai kaikki unioniin viedyistä tuotteista oli valmistettu Kiinasta peräisin olevista valmiista osista tai oli Kiinasta peräisin olevia valmiita tekstiilejä

– jotkin viedyistä tavaroista saattoivat olla peräisin Jamaikalta, mutta kyseiset viejät eivät ole kuitenkaan pystyneet toimittamaan tästä todisteita tutkijoille

– jamaikalaiset viejät olivat antaneet EUR.1-todistuksia koskevissa hakemuksissaan vääriä tietoja tavaroiden alkuperästä, mikä Jamaikan tulliviranomaisten oli erittäin vaikea havaita tavaroiden alkuperän ammattimaisen peittämisen vuoksi. Jamaikan tulliviranomaiset olivat siis toimineet huolellisesti ja vilpittömässä mielessä ja

– Jamaikan tulliviranomaiset katsoivat, että vuodesta 2002 lähtien annetut EUR.1-todistukset olivat virheellisiä ja näin ollen pätemättömiä.

22 Kun otetaan huomioon se, että Afasia-yritysryhmän omistajat eivät ole tehneet yhteistyötä tutkimuksen aikana, ja se, että mitään asiakirjoja ei ole voitu löytää, kun ARH:n tehdashalleissa ja toimistoissa on käyty, edellisessä kohdassa mainitut tutkimuksen tulokset ovat perustuneet etenkin kuljetusasiakirjojen ja Jamaikan viranomaisten hallussa olevien vietyjä tavaraeriä koskevien asiakirjojen tarkasteluun sekä kyseisiin asiakirjoihin ja Kiinan tulliviranomaisten tutkijoille toimittamiin asiakirjoihin sisältyvien tietojen vertailuun. Kyseisessä tarkastelussa ja kyseisessä vertailussa ilmeni, että suurinta osaa kyseisiin eriin kuuluvista tavaroista ei ole voitu valmistaa Jamaikalla, vaan ne on joko koottu Kiinasta peräisin olevista valmiista tekstiiliosista tai ne muodostuvat Kiinasta peräisin olevista valmiista tekstiileistä.

23 Hauptzollamt kantoi 3.5.2005 kyseisistä tekstiilieristä 62 323,45 euron suuruiset tullit jälkitullauksin.

24 Afasia riitautti kyseisen päätöksen ja väitti, että tuotteiden jamaikalaisesta alkuperästä ei ollut enää mahdollista toimittaa todisteita, koska Jamaikalle rakennetut tehdashallit olivat tuhoutuneet vuoden 2004 hirmumyrskyssä. Lisäksi Jamaikan viranomaisten alun perin antamat EUR.1-todistukset olivat Afasian mukaan yhä päteviä, koska Jamaikan viranomaiset eivät olleet asianmukaisesti peruuttaneet niitä.

25 Koska Hauptzollamt pysytti päätöksensä voimassa, Afasia nosti kanteen Finanzgericht Hamburgissa (Hampurin veroasioita käsittelevä tuomioistuin). Finanzgericht Hamburg hyväksyi kanteen sillä perusteella, että toteamukset, jotka olivat johtaneet

tuontitullien kantamiseen jälkitullauksin, eivät Cotonoun sopimuksen vaatimusten vastaisesti perustuneet Jamaikan tulliviranomaisille osoitettuun tarkastuspyyntöön eivätkä viimeksi mainittujen suorittamaan tutkimukseen vaan komission virkamiesten suorittamaan tutkimukseen. Kyseisiä tekstiilieriä koskevia EUR.1-todistuksia ei ollut näin ollen asianmukaisesti todettu pätemättömiksi. Lisäksi kyseinen tuomioistuin totesi, että Afasialla oli perusteltu syy luottaa siihen, että kyseiset tavaraerät oli maahantuotu lainmukaisesti.

26 Hauptzollamt teki kyseisestä tuomiosta Revision-valituksen Bundesfinanzhofiin (liittovaltion veroasioita käsittelevä tuomioistuin), jolle on epäselvää, ovatko Finanzgericht Hamburgin arvioinnit paikkansapitäviä, ja joka päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [pöytäkirjassa 1 olevan] 32 artiklan kanssa sopusoinnussa se, että Euroopan komissio suorittaa alkuperäselvityksen jälkitarkastuksen viejämaassa pääasiallisesti itse, vaikkakin viejämaan viranomaisten tuella, ja ovatko kyseessä edellä mainitussa määräyksessä tarkoitetut tarkastuksen tulokset, kun komission tällä tavoin saamat tarkastuksen tulokset kirjataan pöytäkirjaan, jonka myös viejämaan hallituksen edustaja allekirjoittaa?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

2) Kun kyseessä on pääasian kaltainen tapaus, jossa viejämaa on todennut tiettynä ajanjaksona annetut [EUR.1-todistukset] pätemättömiksi, koska tavaroiden alkuperää ei ole voitu vahvistaa jälkitarkastuksen perusteella, mutta jossa jotkin vientitavarat saattavat täyttää alkuperää koskevat edellytykset, voiko tullivelan

maksamisesta vastuussa oleva vedota [tullikoodeksin] 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan nojalla luottamuksensuojaan sillä perusteella, että hänen tapauksessaan esitetyt [EUR.1-todistukset] olivat mahdollisesti virheettömiä ja perustuivat näin ollen viejän antamaan virheettömään selvitykseen tosiasioista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

27 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko pöytäkirjassa 1 olevaa 32 artiklaa tulkittava siten, että AKT-valtion antamien EUR.1-todistusten jälkitarkastuksen tulokset sitovat sen jäsenvaltion viranomaisia, johon kyseisissä todistuksissa mainitut tavarat on tuotu, kun kyseinen tarkastus on pääasiallisesti muodostunut komission kyseisessä AKT-valtiossa suorittamasta tutkimuksesta ja kun kyseiset tulokset on ilmoitettu kyseisille viranomaisille pöytäkirjan, jonka myös kyseisen AKT-valtion edustaja on allekirjoittanut, muodossa.

28 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, pöytäkirjalla, jolla vahvistetaan unionin ja kolmannen valtion välillä tehdyn sopimuksen liitteessä tavaroiden alkuperää koskevat säännöt, käyttöön otettu hallinnollisen yhteistyön järjestelmä perustuu keskinäiseen luottamukseen tuojajäsenvaltioiden viranomaisten ja viejävaltion viranomaisten välillä (yhdistetyt asiat C-23/04-C-25/04, Sfakianakis, tuomio 9.2.2006, Kok., s. I-1265, 21 kohta ja asia C-442/08, komissio v. Saksa, tuomio 1.7.2010, Kok., s. I-6457, 70 kohta).

29 Erityisesti viejävaltion antamien EUR.1-todistusten jälkitarkastuksesta on todettava, että viejävaltion viranomaisten päätelmät sitovat tuojajäsenvaltion viranomaisia. Tavaroiden alkuperää koskevassa pöytäkirjassa vahvistettu yhteistyö voi nimittäin toimia vain silloin, kun tuojavaltio tunnustaa viejävaltion lainmukaisesti tekemät arvioinnit (asia C-97/95, Pascoal & Filhos, tuomio 17.7.1997, Kok., s. I-4209, 33 kohta; em. asia komissio v. Saksa, tuomion 72 ja 73 kohta ja asia C-386/08, Brita, tuomio 25.2.2010, Kok., s. I-1289, 62 kohta).

30 Siitä, ovatko jälkitarkastuksen tulokset pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa viejävaltion lainmukaisesti tekemiä arviointeja ja sitovatko ne siten tuojajäsenvaltion viranomaisia, on ensiksi todettava, että toisin kuin Afasia väittää, AKT-valtion antamien EUR.1-todistusten jälkitarkastus voidaan suorittaa ilman tuojajäsenvaltion viranomaisten esittämää pyyntöä.

31 Tästä on todettava, että niiden sääntöjen lisäksi, jotka on vahvistettu pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 1–6 kohdassa, kyseisen artiklan 7 kohdassa määrätään, että AKT-viejävaltio suorittaa omasta aloitteestaan tai unionin pyynnöstä tarvittavat tutkimukset, jotta kyseisen pöytäkirjan määräysten rikkomukset voidaan todeta tai estää.

32 Tästä seuraa, kuten Tšekin ja Italian hallitukset ja komissio ovat korostaneet kirjallisissa huomautuksissaan ja kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 23 kohdassa, että sen lisäksi, että jälkitarkastus on suoritettava tuojajäsenvaltion pyynnöstä, se on myös yleisesti suoritettava silloin, kun yksi sopimuksen sopijapuolina olevista valtioista tai komissio, jonka tehtävänä on EY 211 artiklan nojalla huolehtia sopimuksen asianmukaisesta soveltamisesta, katsoo, että on olemassa näyttöä, joka antaa aihetta epäillä tuotujen tavaroiden alkuperää koskevaa sääntöjenvastaisuutta (ks. analogisesti em. yhdistetyt asiat Sfakianakis, tuomion 30 ja 31 kohta ja em. asia komissio v. Saksa, tuomion 82 kohta).

33 Seuraavaksi on todettava, että pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdassa mahdollistetaan se, että AKT-viejävaltio voi pyytää unionia osallistumaan tutkimuksiin. Käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että OLAF on suorittanut tarkastuskäynnin, kuten kyseisen tarkastuskäynnin pöytäkirja osoittaa, Jamaikan ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön pyynnöstä. OLAFin Jamaikan alueella suorittamaa tutkimusta ei voida, toisin kuin Afasia väittää, pitää näissä olosuhteissa kyseisen valtion sisäisiin asioihin puuttumisena, eikä se näin ollen loukkaa kyseisen valtion suvereniteettia.

34 On myös todettava, että pöytäkirjassa 1 ja muissa Cotonoun sopimuksen asiakirjoissa ei täsmennetä, mitä menettelytapoja on noudatettava, kun unioni osallistuu AKT-viejävaltiossa suoritettaviin tutkimuksiin. Koska erityisiä sääntöjä ei ole olemassa ja kun otetaan huomioon kyseisen sopimuksen moitteetonta soveltamista ja hyvää hallinnollista yhteistyötä koskevat tavoitteet, on katsottava, että kyseisen pöytäkirjan 32 artiklan 7 kohdan perusteella AKT-viejävaltio voi, jos se niin haluaa tai jos se hyväksyy unionin tästä tekemän ehdotuksen, hyödyntää OLAFin resursseja ja asiantuntemusta siten, että se antaa tutkimuksen suorittamisen pääosin viimeksi mainitun tehtäväksi. Kun AKT-viejävaltio päättää toimia tällä tavoin, se, että kyseinen valtio tunnustaa yksiselitteisesti ja kirjallisesti, että se hyväksyy OLAFin suorittaman tutkimuksen tulokset, riittää siihen, että kyseinen valtio suorittaa asianmukaisesti jälkitarkastuksesta vastaavan tahon tehtävänsä.

35 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 25 ja 29 kohdassa, kyseisen tutkimuksen tulosten tunnustamisen on oltava päivätty ja AKT-viejävaltion puolesta allekirjoitettu, ja sillä, että kyseiset tulokset sisältyvät asiakirjaan, jonka ylätunnisteeseen on painettu OLAFin tunnistetiedot, ei ole merkitystä.

36 Koska kyseisen pöytäkirjan 32 artiklan 7 kohtaan ei sisälly myöskään määräyksiä siitä, missä muodossa tutkimusten tulokset on ilmoitettava tuojajäsenvaltiolle, jotta ne voivat sitoa tuojajäsenvaltion viranomaisia, on katsottava, että sen, että kyseisille

viranomaisille lähetetään AKT-viejävaltion puolesta allekirjoitettu OLAFin tutkimuksen pöytäkirja, jossa todetaan yksiselitteisesti, että EUR.1-todistukset ovat virheellisiä ja näin ollen pätemättömiä, seurauksena on se, että kyseiset viranomaiset eivät voi riitauttaa tällaisia tuloksia.

37 Kysymyksestä, jonka Afasia on myös nostanut esiin ja joka koskee sitä, oliko tutkimuksen pöytäkirjan AKT-viejävaltion puolesta allekirjoittaneella henkilöllä kyseisen valtion lainsäädännön mukaan toimivalta allekirjoittaa pöytäkirja, on todettava, että yhtäältä kyseisen AKT-valtion ei voida katsoa hyväksyneen tutkimuksen tuloksia, jos tällainen toimivalta puuttui, ja että toisaalta AKT-viejävaltioiden ja tuojajäsenvaltioiden väliselle yhteistyölle luonteenomainen keskinäinen luottamus edellyttää, että tuojajäsenvaltiot eivät saa systemaattisesti tutkia henkilöiden, jotka vaikuttavat olevan toimivaltaisia edustamaan sitovasti AKT-valtiota vientiasioissa, allekirjoitusten pätevyyttä.

38 Näin ollen tuojajäsenvaltion viranomaisten tehtävänä on tarkistaa kyseiseltä AKT-valtiolta, oliko AKT-viejävaltion puolesta allekirjoittanut henkilö tosiasiassa toimivaltainen edustamaan asiassa sitovasti AKT-viejävaltiota, ainoastaan silloin, kun kyseisen henkilön toimivaltaisuudesta on epäilyjä.

39 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava, olisiko Hauptzollamtin pitänyt tarkistaa toimivaltaisuus, kun otetaan huomioon tutkimuspöytäkirjaan sisältyvät tiedot ja Afasian esittämät väitteet, jotka koskevat sitä, että ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäälliköllä ei ollut väitetysti toimivaltaa allekirjoittaa kyseistä asiakirjaa Jamaikan puolesta.

40 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että pöytäkirjassa 1 olevaa 32 artiklaa on tulkittava siten, että jälkitarkastuksen, joka koskee AKT-valtion antamissa EUR.1-todistuksissa mainitun tavaroiden alkuperän paikkansapitävyyttä ja joka on pääasiallisesti tehty komission ja tarkemmin sanottuna OLAFin

kyseisessä valtiossa kyseisen valtion pyynnöstä suorittamana tutkimuksena, tulokset sitovat sen jäsenvaltion viranomaisia, johon tavarat on tuotu, kunhan kyseiset viranomaiset ovat saaneet asiakirjan, jossa tunnustetaan yksiselitteisesti, että kyseinen AKT-valtio on hyväksynyt kyseiset tulokset, minkä arvioiminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin.

Toinen kysymys

41 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että tilanteessa, jossa tavaroiden tuontia unioniin varten annetut EUR.1-todistukset on todettu pätemättömiksi, koska kyseisten todistusten antamiseen liittyy sääntöjenvastaisuuksia ja koska kyseisissä todistuksissa mainittua etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää ei ole voitu vahvistaa jälkitarkastuksessa, tuoja voi vastustaa tuontitullien kantamista jälkitullauksin väittämällä, ettei voida sulkea pois sitä, että tietyt kyseisistä tavaroista ovat todellisuudessa etuuskohteluun oikeutettuja alkuperätuotteita.

42 Kyseinen tuomioistuin pohtii siten, mitä oikeudellisia seurauksia voi olla tutkijoiden toteamuksista, jotka on mainittu tämän tuomion 21 kohdassa ja joiden mukaan jotkin kyseisistä tavaroista saattavat olla peräisin Jamaikalta mutta viejät eivät ole kuitenkaan toimittaneet tästä todisteita.

43 Tässä yhteydessä on aluksi muistutettava, että jälkitarkastuksen tarkoituksena on varmistaa EUR.1-todistuksessa ilmoitetun alkuperän oikeellisuus (ks. asia C-293/04, Beemsterboer Coldstore Services, tuomio 9.3.2006, Kok., s. I-2263, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Kuten oikeuskäytännössä on toistuvasti todettu tässä yhteydessä, silloin, kun jälkitarkastuksessa ei voida vahvistaa EUR.1-todistuksessa ilmoitettua tavaroiden alkuperää, on katsottava, että kyseisten tavaroiden alkuperä on tuntematon ja että EUR.1-todistus ja tariffietuus on myönnetty väärin perustein (asia C-12/92, Huygen ym., tuomio 7.12.1993, Kok., s. I-6381, 17 ja 18 kohta; yhdistetyt asiat C-153/94 ja C-204/94, Faroe Seafood ym., tuomio 14.5.1996, Kok., s. I-2465, 16 kohta ja em. asia Beemsterboer Coldstore Services, tuomion 34 kohta).

45 Kyseinen oikeuskäytäntö on esteenä sille, että tuoja voi välttää tuontitullien kantamisen jälkitullauksin vetoamalla tavaroiden tuntemattomaan alkuperään ja näin ollen siihen, ettei voida sulkea pois sitä, että tietyt kyseisistä tavaroista ovat todellisuudessa pätemättömiksi todetuissa EUR.1-todistuksissa mainittuja etuuskohteluun oikeutettuja alkuperätuotteita.

46 Oikeuskäytännöstä sitä vastoin ilmenee, että tuontitullien, joita ei ole maksettu tuonnin yhteydessä, kantaminen jälkitullauksin on tavanomainen seuraus siitä, että jälkitarkastuksessa ei voida vahvistaa EUR.1-todistuksessa ilmoitettua tavaroiden alkuperää (em. asia Huygen ym., tuomion 19 kohta ja em. yhdistetyt asiat Faroe Seafood ym., tuomion 16 kohta).

47 Jotta tuoja voi tehokkaasti vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla perusteltuun luottamukseen ja jotta tuojaan voidaan siten soveltaa kyseisessä säännöksessä säädettyä poikkeusta tullien kantamisesta jälkitullauksin, kolmen kumulatiivisen edellytyksen on täytyttävä. Ensinnäkin EUR.1-todistusten sääntöjenvastaisen antamisen on pitänyt johtua toimivaltaisten viranomaisten omasta virheestä, lisäksi näiden viranomaisten virheen on oltava luonteeltaan sellainen, ettei vilpittömässä mielessä toiminut tullivelan maksamisesta vastuussa ollut ole voinut kohtuullisesti havaita sitä, ja tullivelan maksamisesta vastuussa olleen on pitänyt noudattaa kaikkia voimassa olevia säännöksiä (ks. mm. em. yhdistetyt asiat Faroe Seafood ym., tuomion 83 kohta; asia C-499/03 P, Biegi Nahrungsmittel ja Commonfood v. komissio, tuomio 3.3.2005, Kok., s. I-1751, 46 kohta ja asia C-173/06, Agrover, tuomio 18.10.2007, Kok., s. I-8783, 30 kohta).

48 Kun viejävaltion viranomaiset ovat antaneet virheellisiä EUR.1-todistuksia hallinnollisen yhteistyön järjestelmän puitteissa, kuten pääasiassa, todistusten antamista on kyseisen 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan nojalla pidettävä kyseisten viranomaisten tekemänä virheenä, jollei ilmene, että kyseiset todistukset on annettu viejän antaman tosiasioita koskevan virheellisen selvityksen perusteella. Jos kyseiset todistukset on annettu viejän antamien väärien tietojen perusteella, ensimmäinen kolmesta edellä mainitusta kumulatiivisesta edellytyksestä ei täyty ja tuontitullit on näin ollen kannettava jälkitullauksin, paitsi erityisesti silloin, kun on ilmeistä, että tällaiset todistukset antaneet viranomaiset tiesivät tai niiden olisi pitänyt tietää, että tavarat eivät täyttäneet etuuskohtelun edellytyksiä.

49 Vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei pääasiassa kyseenalaista tarkastuspöytäkirjassa esitettyä toteamusta siitä, että Jamaikan viranomaiset eivät tienneet eivätkä voineet tietää, että ARH:n viemät tekstiilit eivät täyttäneet jamaikalaista alkuperää koskevia edellytyksiä, se sen sijaan pohtii sitä, onko Hauptzollamtin osoitettava, että virheelliset todistukset perustuvat kyseisen yhtiön antamiin vääriin tietoihin, vai onko päinvastoin Afasian osoitettava, että ARH on antanut Jamaikan viranomaisille virheettömän selvityksen tosiasioista.

50 Kyseinen tuomioistuin pohtii erityisesti sitä, miten edellä mainitussa asiassa Beemsterboer Coldstore Services annetussa tuomiossa annettua tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan tulkintaa on sovellettava pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa.

51 Mainitun tuomion mukaan tuojavaltion tulliviranomaisia ei voida vaatia osoittamaan, että viejä on antanut vääriä tietoja, kun käy ilmi, että viimeksi mainittu ei ole sovellettavasta lainsäädännöstä aiheutuvasta velvollisuudesta huolimatta säilyttänyt kyseisiä tavaroita koskevia asiakirjoja vähintään kolmea vuotta. Kyseisillä tulliviranomaisilla ei ole nimittäin tällaisessa tilanteessa mahdollisuutta osoittaa, olivatko viejän

EUR.1-todistusten antamista varten esittämät tiedot paikkansapitäviä vai eivät (em. asia Beemsterboer Coldstore Services, tuomion 40 kohta).

52 Afasia väittää, että tätä edellä mainitussa asiassa Beemsterboer Coldstore Services annettua ratkaisua ei voida soveltaa pääasiaan, koska ARH ei ollut voinut noudattaa pöytäkirjassa 1 olevassa 28 artiklassa vahvistettua velvollisuuttaan säilyttää merkitykselliset asiakirjat vähintään kolme vuotta, koska sen tehdashallit olivat tuhoutuneet hirmumyrskyssä ennen kyseisen ajanjakson päättymistä. Kyseisen force majeure -tilanteen seurauksena on Afasian mukaan se, että kysymystä siitä, onko EUR.1-todistukset annettu viejän antamien väärien tietojen perusteella, ei voida enää ratkaista, ja se, että virheellisten EUR.1-todistusten antamista on näin ollen pidettävä Jamaikan viranomaisten virheenä.

53 Tällaisessa väitteessä ei kuitenkaan oteta huomioon sitä, että koska OLAF ei ole onnistunut saamaan Afasia-yritysryhmän omistajia tekemään yhteistyötä ja koska ARH:n tehdashalleista ja toimistoista ei ole löytynyt Jamaikan viranomaisten kanssa yhteistyössä suoritetun pakkotarkastuksen aikana asiakirjoja, OLAF on keskittänyt tutkimuksensa kuljetusasiakirjoihin ja Jamaikan viranomaisten hallussa oleviin vietyjä tavaraeriä koskeviin asiakirjoihin ja vertaillut kyseisiin asiakirjoihin ja Kiinan tulliviranomaisten toimittamiin asiakirjoihin sisältyviä tietoja. Näiden asiakirjojen ja tämän tietojen vertailun perusteella on katsottu, että kyseisten tavaroiden alkuperää koskevien tietojen, jotka ARH ja muut jamaikalaiset viejät ovat antaneet Jamaikan viranomaisille, on oltava vääriä.

54 Kuten Italian hallitus ja komissio ovat perustellusti todenneet, virheellisten EUR.1-todistusten antamista ei voida pitää viejävaltion viranomaisten omana virheenä silloin, kun viejät ovat johtaneet viejävaltion viranomaisia harhaan. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy tältä osin ilmi, että ainoastaan sellaiset virheet, jotka johtuvat

toimivaltaisten viranomaisten aktiivisesta toiminnasta, oikeuttavat siihen, ettei tulleja kanneta jälkitullauksin. Jos tällaista virhettä ei ole tehty, tullivelan maksamisesta vastuussa oleva ei voi vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla perusteltuun luottamukseen (ks. mm. em. yhdistetyt asiat Faroe Seafood ym., tuomion 91 ja 92 kohta ja em. asia Agrover, tuomion 31 kohta). Tällaisissa olosuhteissa force majeure -tilanteen olemassaoloon perustuvat Afasian väitteet ovat tehottomia.

55 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa tavaroiden tuontia unioniin varten annetut EUR.1-todistukset on todettu pätemättömiksi, koska kyseisten todistusten antamiseen liittyy sääntöjenvastaisuuksia ja koska kyseisissä todistuksissa mainittua etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää ei ole voitu vahvistaa jälkitarkastuksessa, tuoja ei voi vastustaa tuontitullien kantamista jälkitullauksin väittämällä, ettei voida sulkea pois sitä, että tietyt kyseisistä tavaroista ovat todellisuudessa etuuskohteluun oikeutettuja alkuperätuotteita.

Oikeudenkäyntikulut

56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen Cotonoussa 23.6.2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen, joka hyväksyttiin yhteisön puolesta 19.12.2002 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2003/159/EY, liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevaa 32 artiklaa on tulkittava siten, että jälkitarkastuksen, joka koskee AKT-valtion antamissa EUR.1-todistuksissa mainitun tavaroiden alkuperän paikkansapitävyyttä ja joka on pääasiallisesti tehty komission ja tarkemmin sanottuna OLAFin kyseisessä valtiossa kyseisen valtion pyynnöstä suorittamana tutkimuksena, tulokset sitovat sen jäsenvaltion viranomaisia, johon tavarat on tuotu, kunhan kyseiset viranomaiset ovat saaneet asiakirjan, jossa tunnustetaan yksiselitteisesti, että kyseinen AKT-valtio on hyväksynyt kyseiset tulokset, minkä arvioiminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin.**

2) **Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna 16.11.2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2700/2000, 220 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa tavaroiden tuontia Euroopan unioniin varten annetut EUR.1-todistukset on todettu pätemättömiksi, koska kyseisten todistusten antamiseen liittyy sääntöjenvastaisuuksia ja koska kyseisissä todistuksissa mainittua etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää ei ole voitu vahvistaa jälkitarkastuksessa, tuoja ei voi vastustaa tuontitullien kantamista jälkitullauksin väittämällä, ettei voida sulkea pois sitä, että tietyt kyseisistä tavaroista ovat todellisuudessa etuuskohteluun oikeutettuja alkuperätuotteita.**

Allekirjoitukset